

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Gordilă Nicolae,

Judecători – Guzun Ion, Elena Covalenco, Catan Liliana și Iurie Diaconu,

judecând în ședință, fără participarea părților, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, inculpații Andrei Neaun, Valerii Dovganiuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, avocatul Vitalie Ciofu în numele lui Dumitru Panteleiciuc, avocatul Sorin Tighinean în numele lui Andrei Neaun, avocații Adrian Cebotari și Gheorghe Cobzac în numele lui Alexei Pleșcan, avocatul Petru Răileanu în numele părții vătămate Igor Baban, avocatul Gheorghe Cobzac în numele lui Simion Parfenii, Veaceslav Leangher și Valerii Dovganiuc, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe

Pleșcan Alexei XXXXX, născut la XXXXX, originar al or. XXXXX, cu viză de reședință în XXXXX, temporar domiciliat în XXXXX;

Panteleiciuc Dumitru Veaceslav, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX;

Leangher Veaceslav XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, cu viză de reședință în XXXXX, temporar domiciliat în XXXXX;

Dovganiuc Valerii XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al XXXXX;

Sorocan Denis XXXXX, născut la XXXXX, originar al XXXXX, cu viză de reședință în XXXXX, temporar domiciliat în XXXXX;

Parfenii Simion XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și locuitor al XXXXX;

Neaun Andrei XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 23.03.2015 - 30.11.2015;

instanța de apel: 25.01.2016 - 10.11.2017;

instanța de recurs: 13.03.2018 - 29.05.2018.

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Militare din 29 decembrie 2015, inculpatul Alexei Pleșcan a fost achitat de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c), e) Cod penal și inculpații Denis Sorocan, Veaceslav Leangher, Andrei Neaun, Valerii Dovganiuc, Dumitru Panteleiciuc și Simion Parfenii au fost achitați de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal, pentru că faptele inculpaților nu întrunesc elementele constitutive ale acestei infracțiuni

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, în motivarea învinuirii aduse inculpaților procurorul a indicat că, Alexei Pleșcan, deținând în baza ordinului nr. 37 din 24 ianuarie 2012, funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ și fiind astfel, conform art. 123 alin. (1) din Codul penal, persoană cu funcție de răspundere, dat fiind faptul că era persoana căreia, într-o instituție de stat i s-au acordat permanent prin numire anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997, art. 24 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994; art. 36 din Legea nr. 1036-XI11 din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar; art. 2 p. 1), 2) din Statutul disciplinar al colaboratorului sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 308 din 19.03.1998; art. 226. 227 și 228 din Statutul executării pedepselor de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006; art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și art. 7 din Legea nr. 218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc; Regulilor de aplicare a mijloacelor speciale de către colaboratorii organelor de interne, aprobate prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1275-XH din 15.02.1993, care îl obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii

Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, să-și desfășoare activitatea exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului, în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și deținuți și să nu lezeze demnitatea lor, să nu abuzeze de calitatea oficială și să nu compromită, prin activitatea sa publică, prestigiul funcției sau al autorității din care face parte, a săvârșit tortura în următoarele circumstanțe:

Astfel, Alexei Pleșcan, la 07.06.2013, aproximativ la ora 13.00, aflându-se în camera supraveghetorului, amplasată în incinta sectorului de carantină al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, unde a fost escortat deținutul Igor Baban, care își executa pedeapsa în instituția penitenciară nominalizată, acționând de comun acord și împreună cu Denis Sorocan, șef al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Dumitru Panteleiciuc, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Veaceslav Leangher, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Simion Parfenii, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Neaun, șef de sector al serviciului activitate educativă al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Valerii Dovganiuc, ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, profitând de poziția vulnerabilă a lui Igor Baban, determinată de faptul că se afla în detenție și era în custodia autorităților statului, având scopul de a-l pedepsi pe acesta pentru ofensa adusă lui Alexei Pleșcan, precum și pentru a-l discrimina și a-l supune la o presiune fizică și psihică puternică, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, au aplicat în privința lui Igor Baban acte de tortură.

Inculpatul Alexei Pleșcan, deținând funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani și, fiind astfel, superior după funcție față de Denis Sorocan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, i-a aplicat lui Igor Baban mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, acțiuni ilegale, care în virtutea, ierarhiei funcționale au fost percepute de către subalternii prezenți drept consimțământ tacit de a-l susține, în baza căruia aceștia au preluat un rol activ și în continuarea acțiunilor ilegale, de comun acord și

împreună, l-au maltratat pe Igor Baban, aplicând-i mai multe lovituri cu pumnii și picioarele iar Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc și Veaceslav Leangher inclusiv și cu bastoanele de cauciuc, peste diferite regiuni ale corpului, iar când Igor Baban, în rezultatul loviturilor aplicate cădea jos, Alexei Pleșcan, Denis Sorocan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, îl ridicau și continuau să-l maltrateze, acțiuni ilegale care s-au desfășurat pe parcursul a 30 de minute, cauzându-i astfel lui Igor Baban dureri fizice și suferințe psihice puternice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Igor Baban, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Acuzarea de stat a calificat acțiunile lui Alexei Pleșcan descrise mai sus, conform art. 166¹ alin. (4) lit. c) și e) Cod penal, după următoarele semne calificative: *tortură, faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane, acțiuni săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere.*

Inculpatul, Simion Parfenii, deținând în bază ordinului nr. 29ef. din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Denis Sorocan, deținând, în baza ordinului nr. 25 ef. din 13.02.2013, funcția de șef al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Dumitru Panteleiciuc, deținând, în baza ordinului nr. 29ef din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Veaceslav Leangher, deținând în baza ordinului nr. 29ef din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Valerii Dovganiuc, deținând, în baza ordinului nr. 15ef din 24.01.2013, funcția de ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Andrei Neaun, deținând în baza ordinului nr. 10ef din 14.02.2013, funcția de supraveghetor superior al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ și fiind astfel, conform art. 123 alin. (2) din Codul penal, persoane publice, dat fiind faptului că erau funcționari publici cu statut special care dețin grade speciale și fiind investiți cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Dreptului Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997; art. 24 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994; art. 36 din Legea nr. 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar; art. 2 pct. 1-2 din Statutul disciplinar al colaboratorului sistemului

penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 308 din 19.03.1998; art. 226, 227 și 228 din Statutul executării pedepselor de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006; art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și art. 7 din Legea nr.218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc, care-i obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, să-și desfășoare activitatea exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația universală a dreptului omului, în Convenția europeană pentru apărarea dreptului omului și libertăților fundamentale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și deținuți și să nu lezeze demnitatea lor, să nu abuzeze de calitatea oficială și să nu compromită, prin activitatea lor publică, prestigiul funcției sau al autorității din care fac parte, au săvârșit infracțiunea de tortură în următoarele circumstanțe:

Astfel, Dumitru Panteleiciuc, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Simion Parfenii, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Veaceslav Leangher, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Valerii Dovganiuc, ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Neaun, șef de sector al serviciului activitate educativă al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Denis Sorocan, șef al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, la 07.06.2013, aproximativ la ora 13.00, aflându-se în camera supraveghetorului, amplasată în incinta sectorului de carantină al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, unde a fost escortat deținutul Igor Baban, care își executa pedeapsa în instituția penitenciară nominalizată, acționând de comun acord cu Alexei Pleșcan, șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, profitând de poziția vulnerabilă a lui Igor Baban, determinată de faptul că se afla în detenție și era în custodia autorităților statului, având scopul de a-l pedepsi pe acesta pentru ofensa adusă lui Alexei Pleșcan, precum și pentru a-l discrimina și a-l supune la o presiune

fizică și psihică puternică, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, au aplicat în privința lui Igor Baban acțiuni de tortură.

Inculpații Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Andrei Neaun și Denis Sorocan, după ce Alexei Pleșcan, care deținea funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani și era astfel, superior după funcție față de aceștia, i-a aplicat lui Igor Baban mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, acțiuni ilegale, care în virtutea ierarhiei funcționale au fost percepute de către Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Andrei Neaun și Denis Sorocan drept consimțământ tacit de a-l susține, în baza căruia aceștia au preluat un rol activ și în continuarea acțiunilor ilegale, de comun acord și împreună cu Alexei Pleșcan, l-au maltratat pe Igor Baban, aplicându-i mai multe lovituri cu pumnii și picioarele, iar Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc și Veaceslav Leangher inclusiv și cu bastoanele de cauciuc, peste diferite regiuni ale corpului, iar când Igor Baban, în rezultatul loviturilor aplicate cădea jos, Simion Parfenii, Valerii Dovganiuc, Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Andrei Neaun și Denis Sorocan, îl ridicau și continuau să-l maltrateze, acțiuni ilegale care s-au desfășurat pe parcursul a 30 de minute, cauzându-i astfel lui Igor Baban dureri fizice și suferințe psihice puternice, violență fizică, care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Igor Baban, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Acuzarea de stat a calificat acțiunile lui S. Parfenii, D. Panteleiciuc, V. Leangher, V. Dovganiuc, A. Neaun și D. Sorocan descrise mai sus, conform art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod enal, după următoarele semne calificative: *tortură, faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță pronunțând o nouă decizie prin care: Alexei Pleșcan să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c), e) din Codul penal și să-i stabilească pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități în organele de drept pe un termen de 10 ani;

Inculpații Simion Parfenii, Denis Sorocan, Andrei Neaun, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c) din Codul penal, stabilindu-le pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea

acesteia în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități în organele de drept statale pe un termen de 10 ani;

În motivarea apelului înaintat procurorul a invocat precum că, instanța de fond a exclus unele probe administrate în cadrul urmăririi penale, menționând că acestea sunt lovite de nulitate, deoarece au fost dobândite cu încălcarea prevederilor legale referitoare la competența după calitatea persoanei, invocând astfel o interpretare proprie a normelor legislative, concluzionând că Procuratura raionului Briceni nu era în drept să exercite urmărirea penală în acest dosar penal, dat fiind faptul că, în speță, erau vizate persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare, or, art. 270 din Codul de procedură penală reglementează competența procurorului, fără a statua delimitări referitoare la competența specială a procurorilor militari.

Mai mult, procurorul a menționat că, instanța de judecată a exclus ca probă raportul nr. 17s-2014 de expertiză psihiatrico-psihologică legală staționară din 18.03.2014, menționând că acesta a fost obținut cu încălcări esențiale a dispozițiilor pct. 8) alin. (1) art. 94 din Codul de procedură penală, iar încălcările au constatat în: absența indiciilor care să semnaleze îndoieli cu privire la starea de responsabilitate a părții vătămate (*art. 143 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală*); efectuarea expertizei în privința lui Igor Baban în condiții de staționar și semnarea de către experți a concluziilor asupra laturii psihologice în lipsa competențelor pentru aceasta, raționamente care sunt absolut neîntemeiate și neglijează normele legale, care au fost introduse în Codul de procedură penală prin Legea nr. 66 din 05.04.2012 or, art. 143 alin. (1) pct. 3¹) din Codul de procedură penală, statuează că „*Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea stării psihice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante*”.

Totodată, procurorul a indicat că, nu a fost clară poziția instanței de fond care a apreciat ca fiind lovite de nulitate procesele-verbale de confruntare, acțiuni procesuale petrecute, la etapa urmăririi penale, între partea vătămată Igor Baban și învinuiții A. Neaun, V. Leangher, S. Parfenii, D. Sorocan, V. Dovganiuc și D. Panteleiciuc, la care nu a făcut trimitere nici procurorul, la întocmirea rechizitoriului și nici acuzatorul de stat nu le-a invocat în dezbaterile judiciare spre a fi puse la baza sentinței de condamnare.

Astfel, procurorul a conchis că, concluzia instanței de fond este eronată cu privire la aceea că, declarațiile părții vătămate Igor Baban nu sunt susținute de nici un element de probă, iar martorii L. Munteanu și I. Țurcan au aflat despre pretinsa maltratare din spusele părții vătămate, fără a cunoaște detalii, deoarece a neglijat faptul că această infracțiune a fost comisă într-un spațiu închis - instituția

penitenciară, fapt care, ex officio, pune în dificultate obiectivă posibilitatea administrării probei cu martori direcți.

Procurorul a menționat că, vinovăția inculpaților de comiterea infracțiunilor incriminate a fost demonstrată pe deplin în cadrul cercetării judecătorești, iar instanța de fond nemotivat a ajuns la concluzia că, în acest caz a avut loc doar o situație de aplicare legală a forței fizice, or, analizând probele administrate în cadrul cercetării judecătorești, acuzarea a conchis că în această speță s-a comis o faptă infracțională, dat fiind dezechilibrul de forță și poziția vulnerabilă a unui deținut dintr-o instituție penitenciară, iar versiunea prezentată, în această speță, de către inculpați reprezintă doar o strategie de apărare, rezultând din faptul că legea i-a abilitat cu dreptul de a face uz de forța fizică în contextul exercitării atribuțiilor funcționale și, acoperindu-se cu un asemenea paravan legal, ei dețin toate posibilitățile de a documenta derularea evenimentelor altfel decât acestea au avut loc în realitate.

3.1. Nefiind de acord cu sentința, partea vătămată Igor Baban a declarat apel, solicitând instanței de apel, casarea totală a sentinței din motivul ilegalității și netemeinicii acesteia, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță de condamnare a inculpaților, admiterea acțiunii civile în sensul în care aceasta a fost formulată și a încasa în beneficiul său din contul inculpaților în mod solidar suma de 1 000 000 lei, în scopul recuperării prejudiciului moral cauzat.

În motivarea apelului înaintat partea vătămată Igor Baban a invocat precum că, în prima instanță nu au fost aduse motive relevante și suficiente pentru a fi puse la baza achitării inculpaților, astfel sentința prin care inculpații au fost achitați fiind ilegală și neîntemeiată, iar prima instanță sub aspectul menționat a dat o apreciere subiectivă probelor acuzării administrate în cadrul procesului penal.

Mai mult, de către prima instanță au fost nejustificat criticate și ignorate declarațiile părții vătămate și a martorilor acuzării care au comunicat informații relevante privind circumstanțele infracțiunii săvârșite de către inculpați, iar sentința de achitare a inculpaților este contradictorie și contrară exigențelor impuse de dreptul internațional referitor la motivarea soluției pronunțate.

3.2. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Petru Răileanu în numele părții vătămate Igor Baban, prin care a solicitat casarea totală a sentinței din motivul ilegalității și netemeinicii acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță de condamnare a inculpaților, admiterea acțiunii civile în sensul în care aceasta a fost formulată și a încasa în beneficiul părții vătămate din contul inculpaților în mod solidar suma de 1 000 000 lei, în scopul recuperării prejudiciului moral cauzat.

În motivarea apelului declarat avocatul a invocat că, vinovăția inculpaților a fost pe deplin demonstrată prin probele administrate în respectiva cauză penală, iar instanța de fond la emiterea sentinței de achitare a dat o apreciere subiectivă probelor acuzării administrate în cadrul procesului penal, au fost ignorate declarațiile părții vătămate și ale martorilor acuzării, care au comunicat informații relevante privind circumstanțele infracțiunii săvârșite de către inculpații, depoziii care sunt veridice, consecvente și nu au fost combătute prin alte probe, iar versiunea expusă de către inculpați nu este consistentă și nu coroborează cu probele medicale administrate în cadrul procesului penal și examinate la cercetarea judecătorească.

Totodată, apărătorul a indicat că, instanța de judecată la adoptarea acestei sentințe de achitare, a admis erori de drept și de fapt, exprimate prin aprecierea necorespunzătoare a circumstanțelor cazului, iar hotărârea este afectată de un viciu fundamental, manifestat prin limitarea drepturilor victimei care sunt garantate de art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale - de a beneficia de o investigație efectivă a plângerii sale cu privire la aplicarea de rele tratamente, ceea ce exclude caracterul legal al hotărârii procesuale în cauză.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2017, au fost apelurile declarate de către procuror, avocatul Petru Răileanu în numele părții vătămate Igor Baban și ultimul, casată sentința în partea achitării inculpaților Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Simion Parfenii, Andrei Neaun și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Inculpatul Alexei Pleșcan a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c), e) Cod penal și în temeiul legii menționate, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activității în organele de drept pe un termen de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Inculpații Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Simion Parfenii, Andrei Neaun au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal și în temeiul legii menționate, li-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani și 6 luni pentru fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activității în organele de drept pe un termen de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus admiterea parțială a acțiunii civile cu privire la recuperarea prejudiciului moral și încasarea din contul lui Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Simion Parfenii și Andrei Neaun în

beneficiul părții vătămate Igor Baban, cu titlu de prejudiciu moral, câte 80 000 lei, fiecare.

4.1. În motivarea deciziei, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, instanța de apel a constatat că, inculpatul Alexei Pleșcan, deținând în baza ordinului nr. 37 din 24 ianuarie 2012, funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ și fiind astfel, conform art. 123 alin. (1) din Codul penal, persoană cu funcție de răspundere, dat fiind faptul că era persoana căreia, într-o instituție de stat i s-au acordat permanent prin numire anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar prevederilor art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997, art. 24 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994; art. 36 din Legea nr. 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar; art. 2 p. 1), 2) din Statutul disciplinar al colaboratorului sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 308 din 19.03.1998, art. 226. 227 și 228 din Statutul executării pedepselor de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006; art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și art. 7 din Legea nr. 218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc; Regulilor de aplicare a mijloacelor speciale de către colaboratorii organelor de interne, aprobate prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1275-XH din 15.02.1993, care îl obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forță fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, să-și desfășoare activitatea exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului, în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și deținuți și să nu lezeze demnitatea lor, să nu abuzeze de calitatea oficială și să nu compromită,

prin activitatea sa publică, prestigiul funcției sau al autorității din care face parte, a săvârșit tortura în următoarele circumstanțe:

Astfel, inculpatul Alexei Pleșcan, la 07 iunie 2013, aproximativ la ora 13:00, aflându-se în camera supraveghetorului, amplasată în incinta sectorului de carantină al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, unde a fost escortat deținutul Igor Baban, care își executa pedeapsa în instituția penitenciară nominalizată, acționând de comun acord și împreună cu Dumitru Panteleiciuc, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Veaceslav Leangher, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Simion Parfenii, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Neaun, șef de sector al serviciului activitate educativă al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Valerii Dovganiuc, ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, profitând de poziția vulnerabilă a lui Igor Baban, determinată de faptul că se afla în detenție și era în custodia autorităților statului, având scopul de a-l pedepsi pe acesta pentru ofensa adusă lui Alexei Pleșcan, precum și pentru a-l discrimina și a-l supune la o presiune fizică și psihică puternică, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, au aplicat în privința lui Igor Baban acte de tortură.

Așadar, inculpatul Alexei Pleșcan, deținând funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani și, fiind astfel, superior după funcție față de Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, i-a aplicat lui Igor Baban mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, acțiuni ilegale, care în virtutea, ierarhiei funcționale au fost percepute de către subalternii prezenți drept consimțământ tacit de a-l susține, în baza căruia aceștia au preluat un rol activ și în continuarea acțiunilor ilegale, de comun acord și împreună, l-au maltratat pe Igor Baban, aplicându-i mai multe lovituri cu pumnii și picioarele, iar Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc și Veaceslav Leangher inclusiv și cu bastoanele de cauciuc, peste diferite regiuni ale corpului, iar când Igor Baban, în rezultatul loviturilor aplicate cădea jos, Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, îl ridicau și continuau să-l maltrateze, acțiuni ilegale care s-au desfășurat pe parcursul a 30 de minute, cauzându-i astfel lui Igor Baban dureri fizice și suferințe psihice puternice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Igor Baban, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

La fel, inculpatul Simion Parfenii, deținând în bază ordinului nr. 29ef. din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Dumitru Panteleiciuc, deținând, în baza

ordinului nr. 29ef din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Veaceslav Leangher, deținând în baza ordinului nr. 29ef din 07.03.2012, funcția de supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Valerii Dovganiuc, deținând, în baza ordinului nr. 15ef din 24.01.2013, funcția de ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al DIP al MJ, Andrei Neaun, deținând în baza ordinului nr. 10ef din 14.02.2013, funcția de supraveghetor superior al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani al Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ și fiind astfel, conform art. 123 alin. (2) din Codul penal, persoane publice, dat fiind faptului că erau funcționari publici cu statut special care dețin grade speciale și fiind investiți cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Dreptului Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997; art. 24 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994; art. 36 din Legea nr. 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar; art. 2 pct. 1-2 din Statutul disciplinar al colaboratorului sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 308 din 19.03.1998; art. 226, 227 și 228 din Statutul executării pedepselor de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006; art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și art. 7 din Legea nr.218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc, care-i obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, să-și desfășoare activitatea exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația universală a dreptului omului, în Convenția europeană pentru apărarea dreptului omului și libertăților fundamentale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și deținuți și să nu lezeze demnitatea lor, să nu abuzeze de calitatea oficială și să nu compromită, prin activitatea lor publică, prestigiul funcției sau al

autorității din care fac parte, au săvârșit infracțiunea de tortură în următoarele circumstanțe:

Astfel, inculpatul Dumitru Panteleiciuc, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Simion Parfenii, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Veaceslav Leangher, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Valerii Dovganiuc, ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Neaun, șef de sector al serviciului activitate educativă al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, la 07 iunie 2013, aproximativ ora 13:00, aflându-se în camera supraveghetorului, amplasată în incinta sectorului de carantină al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, unde a fost escortat deținutul Igor Baban, care își executa pedeapsa în instituția penitenciară nominalizată, acționând de comun acord și împreună cu Alexei Pleșcan, șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, profitând de poziția vulnerabilă a lui Igor Baban, determinată de faptul că se afla în detenție și era în custodia autorităților statului, având scopul de a-l pedepsi pe acesta pentru ofensa adusă lui Alexei Pleșcan, precum și pentru a-l discrimina și supune la o presiune fizică și psihică puternică, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, au aplicat în privința lui Igor Baban acțiuni de tortură.

Inculpații Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc și Andrei Neaun, după ce Alexei Pleșcan, care deținea funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 Lipcani și era astfel, superior după funcție față de aceștia, i-a aplicat lui Igor Baban mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, acțiuni ilegale, care în virtutea ierarhiei funcționale au fost percepute de către Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc și Andrei Neaun drept consimțământ tacit de a-l susține, în baza căruia aceștia au preluat un rol activ și în continuarea acțiunilor ilegale, de comun acord și împreună cu Alexei Pleșcan, l-au maltratat pe Igor Baban, aplicându-i mai multe lovituri cu pumnii și picioarele, iar Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc și Veaceslav Leangher inclusiv și cu bastoanele de cauciuc, peste diferite regiuni ale corpului, iar când Igor Baban, în rezultatul loviturilor aplicate cădea jos, Simion Parfenii, Valerii Dovganiuc, Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher și Andrei Neaun, îl ridicau și continuau să-l maltrateze, acțiuni ilegale care s-au desfășurat pe parcursul a 30 de minute, cauzându-i astfel lui Igor Baban dureri fizice și suferințe psihice puternice, violență fizică, care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Igor Baban, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilind-i astfel demnitatea.

Astfel, inculpatul Alexei Pleșcan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) și e) Cod penal, după următoarele semne calificative: *tortură, faptă*

intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane, acțiuni săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere, iar inculpații Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Simion Parfenii și Andrei Neaun au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal, după următoarele semne calificative: tortură, faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane.

Astfel, instanța de apel a conchis că, necătând la faptul că inculpații nu și-au recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii imputate lor, vina acestora este demonstrată pe deplin prin cumulul probelor prezentate și cercetate în prima instanță și în instanța de apel.

Instanța de apel a apreciat critic declarațiile inculpaților referitor la faptul că nu sunt vinovați în săvârșirea infracțiunii incriminate și le consideră ca o metodă de autoapărare, deoarece acestea sunt combătute prin cumulul următoarelor probe:

- *declarațiile părții vătămate, Igor Baban;*
- *declarațiile martorilor, Lidia Munteanu, Ion Beleniuc, Ion Țurcan, Victor Bejan, Doina Rotari;*
- *declarațiile specialistul psiholog, Viorica Bucșa;*
- *procesul-verbal nr.2 din 07.06.2013 privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc (vol. I, f.d. 13);*
- *actul de examinare medicală al leziunilor corporale ale deținutului Igor Baban din 07.06.2013 (vol. I, f.d. 18);*
- *actul de examinare medicală al leziunilor corporale ale colaboratorului V. Tărîță (vol. I, f.d. 19);*
- *actul de examinare medicală al leziunilor corporale ale colaboratorului S. Parfenii (vol. I, f.d. 20);*
- *comunicatul special din 07.06.2013, conform căruia șeful P-2, A. Pleșcan comunică către Departamentul instituțiilor penitenciare și Procurorului raionului Briceni despre aplicarea mijloacelor speciale față de deținutul Ig. Baban în urma comportamentului agresiv față de colaboratorii V. Tărîță și S. Parfenii (vol. I, f.d. 21);*
- *registrul evidenței eliberării și recepționării mijloacelor speciale (vol. III, f.d. 134);*
- *registrul de evidență ieșire-intrare a deținuților din sectorul nr. 1 „Maturi”(vol. III, f.d. 139);*
- *registrul de evidență intrare-ieșire în sectorul local a colaboratorilor (vol. III, f.d. 137);*

- *registrul de frecventare a carantinei (vol. III, f.d. 132);*
- *raportul de constatare medico-legală nr. 388 din 14.12.2013 (vol. II, f.d. 1-2);*
- *raportul de expertiză medico-legală nr. 19-D din 20.01.2014 (vol. II, f.d. 11);*
- *raportul nr. 17s - 2014 de expertiză psihiatrico - psihologică legală staționară din 18.03.2014 (vol. II, f.d. 98-100);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Andrei Neaun din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 125);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Veaceslav Leangher din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 128);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Simion Parfenii din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 131);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Denis Sorocan din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 134);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Valerii Dovganiuc din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 137);*
- *procesul-verbal de confruntare dintre partea vătămată Igor Baban și învinuitul Dumitru Panteleiciuc din 10 iunie 2014 (vol. II, f.d. 140).*

Astfel, instanța de apel a reținut că, inculpatul Alexei Pleșcan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) și e) Cod penal, după semnele calificative: *tortură, faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane, acțiuni săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere, iar inculpații Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc, Simion Parfenii și Andrei Neaun au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal, după următoarele semne calificative: *tortură, faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane.**

Instanța de apel invocând jurisprudența CtEDO cu referire la cazurile de tortură, la analiza elementelor componente ale infracțiunii de tratament inuman și degradant, și anume, noțiunea de cauzarea de dureri și suferințe fizice și psihice, a concluzionat că, în acțiunile inculpaților sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii imputate acestora.

Astfel, instanța de apel a apreciat ca întemeiate temeiurile indicate în apel de către procuror și anume că, instanța de fond la emiterea sentinței de achitare, nejustificat a exclus unele probe administrate în cadrul urmăririi penale, menționând că acestea sunt lovite de nulitate, deoarece au fost dobândite cu încălcarea

prevederilor legale referitoare la competența după calitatea persoanei, invocând astfel o interpretare proprie a normelor legislative, concluzionând că Procuratura raionului Briceni nu era în drept să exercite urmărirea penală, în acest dosar penal, dat fiind faptul că, în speță, erau vizate persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare, or, art. 270 din Codul de procedură penală reglementează competența procurorului, fără a statua delimitări referitoare la competența specială a procurorilor militari. Au fost neglijate prevederile art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, din care rezultă expres că „*Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod*”. Competența organelor de urmărire penală este reglementată de Capitolul III, Titlul I din Partea specială a Codului de procedură penală și, pe cale de consecință, dispozițiile referitoare la competența procurorului sunt norme juridice cu caracter procesual, astfel că, orice alte prevederi din legislația națională, care vizează competența procurorului la exercitarea urmăririi penale au incidență procesuală. Regula imperativă stipulată în art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, exclude aprecierile făcute de instanța de fond pe marginea subiectului privind lipsa de competență a Procuraturii raionului Briceni la efectuarea investigațiilor în speța dată. Angajarea și activitatea procurorilor din procuraturile militare, precum și a procurorilor din procuraturile teritoriale derulează potrivit aceluiași standarde și criterii de performanță profesională, motiv din care sunt incorecte raționamentele expuse de instanța de fond, că doar procurorii militari erau competenți de a efectua urmărirea penală pe acest caz.

Prin urmare, statuând asupra lipsei de competențe procesuale la exercitarea urmăririi penale în prezenta cauză penală din partea procurorilor din cadrul Procuraturii raionului Briceni, instanța de fond a făcut aprecieri subiective și unilaterale, fără a lua în considerație toate normele relevante ce vizează institutul competenței procesuale al procurorului.

Totodată, instanța de apel a menționat că, sunt întemeiate și care urmează a fi reținute ca temei de casare a sentinței contestate și argumentele apelului declarat de procuror cu privire la aceea că, instanța de judecată nejustificat a exclus ca probă raportul nr. 17s-2014 de expertiză psihiatrico-psihologică legală staționară din 18.03.2014, menționând că acesta a fost obținut cu încălcări esențiale ale dispozițiilor pct. 8) alin. (1) art. 94 din Codul de procedură penală, iar încălcările au constat în: absența indiciilor care să semnaleze îndoieli cu privire la starea de responsabilitate a părții vătămate (art. 143 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală); efectuarea expertizei în privința lui Igor Baban în condiții de staționar și semnarea de către experți a concluziilor asupra laturii psihologice în lipsa competențelor pentru aceasta, or, raționamentele menționate sunt absolut neîntemeiate și neglijează

normele legale, care au fost introduse în Codul de procedură penală prin Legea nr. 66 din 05.04.2012, or, art. 143 alin. (1) pct. 3¹) din Codul de procedură penală statuează că „*Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea stării psihice și fizice a persoanei în privința căreia se reclamă că s-au comis acte de tortură, tratamente inumane sau degradante*”.

La fel, instanța de apel a declarat că, sunt întemeiate și urmează a fi reținute ca temei de casare a sentinței contestate argumentele procurorului cu privire la aceea că, prima instanță eronat a apreciat ca fiind lovite de nulitate procesele-verbale de confruntare, acțiuni procesuale petrecute, la etapa urmăririi penale, între partea vătămată Igor Baban și învinuții A. Neaun, V. Leangher, S. Parfenii, D. Sorocan, V. Dovganiuc și D. Panteleiciuc, or, aceste acțiuni procesuale au fost efectuate la etapa urmăririi penale, în scopul aprecierii poziției părților vizate, precum și, eventual, în vederea respectării prevederilor art. 371 alin. (1) pct. 2) din Codul de procedură penală.

Mai mult, instanța de apel a reținut argumentele procurorului ca fiind întemeiate cu referire la aceea că, este incorectă concluzia instanței de fond cu privire la aceea că declarațiile părții vătămate Igor Baban, nu sunt susținute de nici un element de probă, iar martorii L. Munteanu și I. Țurcan au aflat despre pretinsa maltratare din spusele părții vătămate, fără a cunoaște careva detalii, or, prima instanță a neglijat faptul că această infracțiune a fost comisă într-un spațiu închis - instituția penitenciară, fapt care, ex officio, pune în dificultate obiectivă posibilitatea administrării probei cu martori direcți. În acest context, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat expres în art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale care consfințește una dintre valorile fundamentale ale societății democratice, care nu prevede nici o excepție, chiar nici în caz de pericol public ce amenință viața națiunii (*Colibaba v. Moldova, cererea nr. 29089/0t pct. 42, Breabin v. Moldova, cererea nr. 12544/08pct.47*).

Instanța de apel a admis ca întemeiate argumentele procurorului cu referire la aceea că este neîntemeiată și unilaterală poziția instanței de fond, care a menționat că „*faptul că deținutul Ig. Baban nu era auzit în sensul multiplelor petiții și scrisori înaintate în mod evident îi putea crea dorința de a se răzbuna pe administrația penitenciarului*” și „*în așa circumstanțe nivelul de credibilitate al declarațiilor părții vătămate este puțin mai scăzut*” or, este total inadmisibilă folosirea de către instanța de judecată a unor asemenea criterii de descalificare a declarațiilor părții vătămate, care pot sugera asupra existenței ingerințelor în dreptul persoanei de a depune petiții în adresa organelor de stat. Acest drept fundamental este garantat de art. 52 din Constituția Republicii Moldova, de legile naționale și tratatele internaționale la care țara noastră este parte, iar exercitarea acestuia nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei. O asemenea

abordare defavorabilă poate crea persoanei sentimentul că depunerea petițiilor ar putea fi, în consecință, interpretată împotriva lor, ceea ce compromite caracterul imperativ al drepturilor garantate de Constituție și contravine principiilor unui stat de drept.

Totodată, instanța de apel a reținut ca întemeiate argumentele procurorului cu referire la faptul că instanța de fond, nejustificat a susținut poziția inculpaților, și astfel neîntemeiat a dedus că evenimentele reclamate de către Ig. Baban ar fi avut loc la 07.06.2013 în perioada de timp cuprinsă între orele 12.30-12.40, iar pentru a concluziona aceste circumstanțe, instanța de fond a reținut înscrieri făcute de către angajații penitenciarului în procesul-verbal privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc în privința lui Ig. Baban din 07.06.2013, actul de examinare medicală a lui Ig. Baban de către personalul medical al instituției penitenciare, extrasele din registrele ținute la Penitenciarul nr. 2 Lipcani, precum și declarațiile martorului apărării N. Căpățină, însă aceste raționamente sunt bazate pe aprecieri subiective acordându-se prioritate poziției apărării și descalificându-se neîntemeiat alegațiile părți vătămate Ig. Baban, care, fiind în custodia celor care l-au maltratat, evident că avea mai puține posibilități să asigure existența și păstrarea probelor directe, care să-i confirme declarațiile sale. Mai mult, instanța de fond nejustificat a ajuns la concluzia că în această speță este vorba de un caz de aplicare a forței fizice în privința unui deținut recalcitrant, acțiuni care s-au circumscris în cadrul legal, deoarece *„sunt situații în care ar putea fi chiar necesară folosirea forței fizice în privința deținuților și, respectiv, aceasta ar putea fi justificată”*, invocând că *„efectuarea a circa 10 lovituri cu bastonul de cauciuc pe spatelui și mâinile lui Igor Baban.... în situația acțiunii de atac asupra colaboratorilor, cu aplicarea loviturilor de o intensitate joasă și în lipsa consecințelor negative pentru sănătatea deținutului Ig. Baban nu poate fi considerată ca o recurgere excesivă la forță...are un aspect de bună-credință, privit prin prisma comportamentului agresiv față de colaboratorii penitenciarului”*. Or, toate aceste raționamente ale instanței de fond sunt bazate pe aprecieri subiective acordându-se prioritate poziției apărării și descalificându-se neîntemeiat alegațiile părții vătămate Ig. Baban, care, fiind în custodia celor care l-au maltratat, evident că avea mai puține posibilități să asigure existența și păstrarea probelor directe, care să-i confirme declarațiile sale. Dezechilibrul de forțe, inclusiv de posibilități de a compromite administrarea probelor, este în defavoarea lui Ig. Baban. Credibilitatea mențiunilor scrise făcute în vederea prezentării situație din perspectiva limitelor admise de cadrul legal pentru aplicarea forței fizice, este puternic afectată de pârghiile obiective, deținute, în acest caz, de autoritățile care asigură detenția persoanei.

Pe cale de consecință, instanța de apel a reținut ca întemeiate temeiurile de casare a sentinței contestate a primei instanțe indicate în cererile de apel declarate de

către partea vătămată Ig. Baban și apelul avocatului Petru Răilean în numele părții vătămate.

Cu referire la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpaților, instanța a menționat că ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovați, de circumstanțele cauzei care îi agravează ori atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovaților, precum și de condițiile de viață ale familiei acestora.

Astfel, conform art. 16 Cod penal, infracțiunile imputate inculpaților se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave. În acest sens, instanța de apel a reținut, în temeiurile prevederilor art. 75-77 Cod penal, următoarele circumstanțe: inculpații vina în comiterea infracțiunii nu au recunoscut-o, anterior nu au fost condamnați, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

Instanța de apel apreciind în ansamblu circumstanțele cazului, prin prisma scopului pedepsei penale, ținând cont de personalitatea inculpaților, de prevederile legale menționate, a stabilit ca inculpații să execute pedeapsa sub formă de închisoare în limita minimă prevăzută de sancțiunea normei de incriminare.

Totodată, instanța de apel a menționat că este oportun și echitabil de a aplica în privința inculpaților pedeapsa sub forma privării de a exercita anumite activități în cadrul organelor de drept pe un termen de 10 ani, în calitate de pedeapsă complementară facultativă.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, partea vătămată Igor Baban, pe parcursul examinării cauzei penale în prima instanță, a depus acțiune civilă, în cadrul dosarului penal, motivând faptul că, în urma acțiunilor ilegale de tortură săvârșite de către inculpați, i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice considerabile și în scopul recuperării prejudiciului moral cauzat solicită de a încasa în mod solidar din contul inculpaților 1 000 000 lei, însă instanța de apel a considerat această sumă exagerată, motiv pentru care a ajuns la concluzia că, din contul inculpaților în beneficiul lui Igor Baban, în scopul recuperării prejudiciului moral, urmează a încasa câte 80 000 lei de la fiecare.

Astfel, instanța de apel a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată cu privire la recuperarea prejudiciului moral și a dispus încasarea de la inculpați în beneficiul părții vătămate a câte 80 000 lei.

Totodată, instanța de apel a reținut ca întemeiată sentința Judecătoriei militare mun. Chișinău din 29 decembrie 2015 prin care a fost achitat Denis Sorocan învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal, din motivul că fapta lui nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, astfel, prima instanța a stabilit că, inculpatul Denis Sorocan este învinuit de faptul că, deținând, în baza ordinului nr. 25ef din 13.02.2013, funcția de șef al serviciului regim și

supraveghere al Penitenciarului nr. 2 - Lipcani al Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ și fiind astfel, conform art. 123 alin. (2) din Codul penal, persoană publică, dat fiind faptul că era funcționar public cu statut special care deține grad special și fiind investit cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Dreptului Omului și Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova de la 12.09.1997; art. 24 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994; art. 36 din Legea nr. 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar; art. 2 pct. 1-2 din Statutul disciplinar al colaboratorului sistemului penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 308 din 19.03.1998; art. 226, 227 și 228 din Statutul executării pedepselor de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26.05.2006; art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) și art. 7 din Legea nr. 218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc, care îl obligau să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, să-și desfășoare activitatea exclusiv în baza și pentru executarea legii, în interesul persoanei, al comunității și în sprijinul instituțiilor statului, pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale și demnității umane, prevăzute în Declarația Universală a dreptului omului, în Convenția europeană pentru apărarea dreptului omului și libertăților fundamentale, în conformitate cu principiile legalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, imparțialității și nediscriminării, să aibă comportament demn și respectuos pentru persoane, să dea dovadă de o comportare umană față de condamnați și deținuți și să nu lezeze demnitatea lor, să nu abuzeze de calitatea oficială și să nu compromită, prin activitatea sa publică, prestigiul funcției sau al autorității din care face parte, a săvârșit infracțiunea de tortură în următoarele circumstanțe.

Astfel, Denis Sorocan este învinuit că, la 07.06.2013, aproximativ ora 13:00, aflându-se în camera supraveghetorului, amplasată în incinta sectorului de carantină al Penitenciarului nr. 2 - Lipcani, unde a fost escortat deținutul Igor Baban, care își executa pedeapsa în instituția penitenciară nominalizată, acționând de comun acord și împreună cu Alexei Pleșcan, șef al Penitenciarului nr. 2 - Lipcani, Dumitru Panteleiciuc, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere din Penitenciarul

nr. 2 - Lipcani, Veaceslav Leangher, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere din Penitenciarul nr. 2 - Lipcani, Simion Parfenii, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere din Penitenciarul nr. 2 - Lipcani, Andrei Neaun, șef de sector al serviciului activitate educativă din Penitenciarul nr. 2 - Lipcani, Valerii Dovganiuc, ofițer de serviciu al serviciului regim și supraveghere din Penitenciarul nr. 2 - Lipcani, profitând de poziția vulnerabilă a lui Igor Baban, determinată de faptul că se afla în detenție și era în custodia autorităților statului, având scopul de a-l pedepsi pe acesta pentru ofensa adusă lui Alexei Pleșcan, precum și pentru a-l discrimina și a-l supune la o presiune fizică și psihică puternică, intenționat, în mod ilegal, pentru a-și demonstra supremația, a aplicat în privința lui Igor Baban acțiuni de tortură.

Denis Sorocan este învinuit că, după ce Alexei Pleșcan, care deținea funcția de șef al Penitenciarului nr. 2 - Lipcani și, era astfel, superior după funcție față de Denis Sorocan, i-a aplicat lui Igor Baban mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, acțiuni ilegale, care în virtutea ierarhiei funcționale au fost percepute de către Denis Sorocan drept consimțământ tacit de a-l susține, în baza căruia acesta a preluat un rol activ și în continuarea acțiunilor ilegale, de comun acord și împreună cu Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, l-au maltratat pe Igor Baban, aplicându-i mai multe lovituri cu pumnii și picioarele, iar Simion Parfenii, Dumitru Panteleiciuc și Veaceslav Leangher inclusiv și cu bastoanele de cauciuc, peste diferite regiuni ale corpului, iar când Igor Baban, în rezultatul loviturilor aplicate cădea jos, Denis Sorocan, Alexei Pleșcan, Dumitru Panteleiciuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, Andrei Neaun și Valerii Dovganiuc, îl ridicau și continuau să-l maltrateze, acțiuni ilegale care s-au desfășurat pe parcursul a 30 de minute, cauzându-i astfel lui Igor Baban dureri fizice și suferințe psihice puternice, violență fizică care nu era necesară, nefiind determinată de comportamentul lui Igor Baban, dat fiind faptul că acesta nu opunea rezistență și nu comitea careva acțiuni ilegale, umilindu-i astfel demnitatea.

Astfel, potrivit ordonanței de punere sub învinuire, inculpatul Denis Sorocan este învinuit că a comis infracțiunea de tortură, adică o faptă intenționată de provocare unei persoane a durerilor și suferințelor fizice și psihice puternice, cu scopul de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta l-a comis, de a o intimida și de a exercita presiune asupra ei, dureri și suferințe provocate de mai multe persoane, adică este învinuit că a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal. Inculpatul fiind audiat în instanța de fond, declarații susținute și în instanța de apel, privitor la învinuirea ce i se încredințează, vina nu și-a recunoscut-o, așadar instanța de apel a conchis că, declarațiile inculpatului în partea în care acesta

confirmă că nu i-a aplicat careva lovituri lui Igor Baban sunt veridice și nu au fost combătute nici în cadrul urmăririi penale și nici în instanța de judecată.

Cu privire la declarațiile părții vătămate referitor la faptul că acesta a fost maltratat și de către inculpatul Denis Sorocan de rând cu ceilalți inculpați, instanța de apel a apreciat critic aceste declarații, or obiectiv acestea nu au fost confirmate prin alte probe. Astfel, partea vătămată în privința inculpatului Denis Sorocan a dat declarații contradictorii, fiind audiat la urmărirea penală și în instanța de judecată acesta a declarat că a fost maltratat și de către inculpatul Denis Sorocan, de rând cu ceilalți inculpați, însă potrivit procesului-verbal de confruntare dintre Igor Baban și Simion Parfenii, partea vătămată nu a indicat la inculpatul Denis Sorocan că acesta ar fi participat la maltratarea lui (vol. II f.d. 132-133).

Instanța de apel a menționat că, la baza soluției a luat în calcul și declarațiile martorului Ion Țurcan, care fiind audiat în ședința de judecată în instanța de fond, declarații susținute și în instanța de apel, care a declarat, că la 07.06.2013 se deținea în celula nr. 5 carantină a penitenciarului nr. 2 Lipcani când în celulă a intrat șeful serviciului regim și supraveghere, care i-a comunicat că i se acordă posibilitatea de a-și alege locul de trai în sectorul locativ. În jurul orelor 11:00 - 12:00 a fost escortat din sectorul carantină de către colaboratorii D. Sorocan și V. Tărîță până la intrarea în sectorul locativ. În sectorul locativ a intrat doar cu V. Tărîță, care i-a arătat locurile din care poate să aleagă, după care s-a întors în carantină pentru a-și lua bunurile personale.

Prin urmare, având în vedere cele sus menționate, instanța de apel a constatat ca legală sentința în partea achitării lui Denis Sorocan.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod penal, prin care solicită casarea deciziei în partea achitării inculpatului Denis Sorocan, remiterea cauzei în această parte la rejudecare, în aceeași instanță de apel într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, procurorul susține că, instanța de apel și-a întemeiat soluția de achitare a inculpatului Denis Sorocan pe aprecieri subiective dând prioritatea poziției apărării și eronat a indicat că, declarațiile părții vătămate sunt contradictorii, mai mult, acestea fiind combătute de declarațiile martorului Anatolie Țurcan care face referire la orele 11:00-12:00, or, fapta imputată inculpatului a avut loc la ora 13:00, astfel inculpatul a avut timp suficient să ajungă la locul comiterii infracțiunii.

Totodată, procurorul menționează că, vinovăția inculpatului a fost pe deplin demonstrată prin probatoriul administrat în respectiva cauză penală, indicând dezacordul cu aprecierea probelor efectuată de către instanța de apel.

Mai mult, recurentul atrage atenția că constatările instanței de apel în privința achitării inculpatului Denis Sorocan de sub învinuirea de comiterea faptei imputate sunt unilaterale bazate pe argumentele părții apărării, or, instanța de apel urma să ia în calcul faptul că inculpatul s-a aflat în custodia celor care l-au maltratat, astfel nu a dispus în egală măsură să asigure păstrarea probelor directe care ar fi putut să-i confirme declarațiile.

Astfel, procurorul susține că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, adică nu au fost supuse verificării probele prezentate în sprijinul învinuirii nu s-a apreciat fiecare probă în parte în raport cu motivele procurorului expuse în apel.

5.1. Împotriva deciziei declară recurs ordinar avocatul Petru Răileanu în numele părții vătămate Igor Baban în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală prin care solicită casarea deciziei în partea achitării inculpatului Denis Sorocan și admiterii parțiale a acțiunii civile înaintată de către partea vătămată către inculpați, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi decizii prin care inculpatul Denis Sorocan să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (4) lit. c) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe unde termen de 8 ani și 6 luni, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități în organele de drept pe un termen de 10 ani și admiterea integrală a acțiunii civile înaintate.

Apărătorul Petru Răileanu menționează că, instanța de apel la pronunțarea deciziei de achitarea a inculpatului Denis Sorocan, a dat o apreciere subiectivă probelor, luând în calcul doar probele apărării, or, este neclară poziția instanței de apel care a apreciat în această parte critic declarațiile părții vătămate și ale martorilor acuzării indicând că nu sunt susținute de probatoriul administrat în respectiva cauză penală.

Totodată, recurentul indică că decizia instanței de apel în partea achitării inculpatului Denis Sorocan este ambiguă și neclară, or, instanța de apel neîntemeiat și ilegal l-a achitat pe inculpat, constatând eronat că faptele acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii imputate, fără a face referire la faptele care demonstrează că nu au fost întrunite elementele infracțiunii imputate.

5.2. Inculpații Andrei Neaun, Valerii Dovganiuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii declară recursuri ordinare nemotivate prin care menționează că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel, aceasta fiind neîntemeiată și ilegală.

5.3. Avocatul Vitalie Ciofu în numele inculpatului Dumitru Panteleiciuc declară recurs ordinar în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 15) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată și ilegală cu menținerea sentinței de achitare a inculpatului Dumitru Panteleiciuc.

În susținerea recursului declarat, apărătorul indică că, instanța de apel a pus la baza deciziei de condamnare a inculpatului probe obținute dintr-o sursă care este imposibilă de a fi verificată în ședința de judecată și anume declarațiile date de către martorul Lidia Munteanu, mama inculpatului care susține că a primit o scrisoare de la fiul său prin care îi comunica că a fost torturat, or, organul de urmărire penală nu a verificat versiunea dată și la materialele dosarului lipsește pretinsa scrisoare.

Totodată, avocatul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, or, aceasta apreciază critic declarațiile inculpaților calificându-le drept o metodă de apărare, însă nu aduce argumente plauzibile în defavoarea apărării, ci doar declarative, indicând declarațiile martorului Ion Belenciuc care susține că nu cunoaște nimic despre faptul torturării părții vătămate.

Mai mult, instanța de apel a luat în calcul declarațiile martorului Ion Țurcan care a relatat că a aflat de la deținutul Serghei Dumitraș că Igor Baban a fost maltratat de către inculpați, însă Serghei Dumitraș nu a fost identificat și audiat în calitate de martor în proces.

Recurentul susține că, este neclară poziția instanței de apel care nu a contestat declarațiile martorilor Victor Bejan și Doina Rotari care au examinat leziunile corporale ale lui Igor Baban, indicând că ultimul avea un comportament agresiv, iar V. Târîță și S. Parfenii aveau leziuni corporale, astfel instanța de apel a luat aceste declarații ca probe ce demonstrează vinovăția inculpaților, la fel, instanța de apel apreciază și declarațiile specialistului psiholog, Viorica Bucșa, care susține caracterul redus al credibilității declarațiilor părții vătămate Igor Baban.

Totodată, avocatul indică că, instanța de apel în lipsa unor probe pertinente vizavi de caracterul premeditat al maltratării părții vătămate, bazată doar pe presupunerea părții acuzării, iar comportamentul agresiv și provocator al lui Igor Baban care și-a permis insultarea în scris a colaboratorilor Penitenciarului nr. 2 Lipcani, confirmată în ședința de judecată, nu a fost apreciată în favoarea versiunii unei banale răzbunări a acestuia cu inculpații.

Subsecvent, avocatul menționează că, instanța de apel eronat a indicat că instanța de fond incorect a interpretat legislația națională cu privire la competența teritorială a procuraturii raionului Briceni de a investiga cauza respectivă, deoarece țin de atribuția legală a Procuraturii militare, indicând în acest sens decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție prin care a fost examinat recursul în interesul legii cu privire la încetarea procesul penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală cu nr. 4-1ril-1/2013.

Recurentul susține că, instanța de apel nu a respectat principiul egalității armelor prin faptul că a omis să ia în calcul declarațiile martorului apărării, N. Căpățînă.

La fel, apărătorul menționează că este neclară poziția instanței de apel care în cazul lui Denis Sorocan constată că declarațiile părții vătămate sunt contradictorii și nu au fost susținute de alte probe administrate în respectiva cauză penală, descalificându-le selectiv doar în privința lui Denis Sorocan.

Mai mult, avocatul indică că, organul de urmărire penală a încălcat termenul de menținere în calitate de bănuț, or, cauza penală a fost pornită la 19.06.2013 „*in personam*”, iar ordonanța de punere sub învinuire i-a fost înaintată inculpatului Dumitru Panteleiciuc la 13.02.2014.

Totodată, recurentul susține că, instanța de apel eronat nu a declarat nule acțiunile procesuale care au avut loc în lipsa obligatorie a apărătorului, astfel în procesul-verbal de confruntare din 10.06.2014, învinuitul a refuzat serviciile unui apărător, or, potrivit art. 71 alin. (3) Cod de procedură penală, admiterea sau renunțarea la apărător se decide de către procuror sau de către instanță prin hotărâre motivată, iar la materialele cauzei lipsește o astfel de hotărâre.

5.4. Avocatul Sorin Tighinean în numele inculpatului Andrei Neaun declară recurs ordinar împotriva deciziei în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței de achitare a inculpatului.

În susținerea recursului declarat, avocatul Sorin Tighinean menționează că, instanța de apel a emis o decizie de condamnare bazată pe presupuneri și acționând subiectiv, or, în baza probelor prin care a fost menținută sentința de achitare a inculpatului Denis Sorocan, au fost condamnați ceilalți inculpați.

De asemenea, apărătorul susține că instanța de apel a pus la baza deciziei de condamnare a inculpatului Andrei Neaun, declarațiile psihologului Viorica Bucșa, raportul de expertiză psihiatrico-psihologică nr. 17-s 2014 din 18.03.2014 și raportul de expertiză medico-legală 19-D din 20.01.2014, probe care nu au fost verificate în ședința de judecată, date citirii și consemnate în procesul-verbal al ședinței din 13.10.2017.

Mai mult, recurentul indică că, în ședința instanței de apel au fost audiați în calitate de martori ai acuzării doar Ion Țurcan, Ion Belecic, Victor Bejan și Doina Rotari, or, declarațiile acestora nu confirmă vinovăția inculpaților, deoarece Ion Țurcan și Ion Belecic, nu au văzut nimic despre cele întâmplate și au aflat doar peste o perioadă de timp, iar declarațiile martorilor Victor Bejan și Doina Rotari confirmă nevinovăția inculpaților și susțin declarațiile inculpaților, fiind de fapt martori ai apărării.

Totodată, apărătorul își exprimă nedumerirea cu privire la aprecierea probelor de către instanța de apel, or, aceasta la baza deciziei de condamnare a inculpaților

pune probele apărării, deoarece confirmă pe deplin declarațiile inculpaților și coroborează întru totul cu acestea.

Astfel, conform procesului-verbal nr. 2 din 07.06.2013, rezultă că mijloacele speciale au fost aplicate începând cu ora 12:40, iar conform raportului de examinare a părții vătămate, acesta la ora 13:05 deja se afla în fața martorilor Victor Bejan și Doina Rotari și conform registrului de evidență ieșire-intrare, inculpatul Andrei Neaun a intrat în sectorul 1 „Maturi” la ora 12:40 și a ieșit la 12:50, însoțindu-l pe condamnatul Anatolie Șlecari la fermă, fapt ce demonstrează că inculpatul nu se afla în zona de carantina pentru a-i aplica părții vătămate lovituri.

La fel, recurentul susține că, instanța de apel urma să ia în calcul veridicitatea raportului de examinare a lui Victor Tăriță și Simion Parfenii, care confirmă faptul că partea vătămată a atacat colaboratorii penitenciarului, fapt demonstrat prin ordonanțele de scoatere de sub urmărire penală a lui Victor Tăriță și Simion Parfenii și clasarea procesului penal în privința acestora.

5.5. Avocatul Adrian Cebotari în numele inculpatului Alexei Pleșcan declară recurs ordinar împotriva decizie în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 1), 6), 8), 12), 16) Cod de procedură penal, prin care solicită casare deciziei cu menținerea sentinței de achitarea a inculpatului.

În motivarea cerințelor indicate în recurs, avocatul susține că, instanța de apel urma să constate lipsa de competență teritorială la exercitarea urmăririi penale în prezenta cauză a procurorilor din cadrul Procuraturii raionului Briceni, deoarece conform Legii cu privire la Procuratură nr. 249 din 25.12.2008, se stipulează că urmărirea penală în cauzele penale privind infracțiunile săvârșite de către persoanele atestate din efectivul instituțiilor penitenciare, este exercitată de către Procuraturile militare prin procurorii militari.

Astfel, apărătorul menționează că, toate elementele de fapt obținute în urma încălcării prevederilor legale referitoare la competența după calitatea persoanei sunt lovite de nulitate și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare a inculpatului.

Mai mult, recurentul susține că instanța de apel i-a încălcat dreptul la apărare inculpatului, or, acesta a fost lipsit de un apărător la confruntarea cu partea vătămată, fapt demonstrat de procesul-verbal de confruntarea dintre partea vătămată și învinuitul Andrei Neaun din 10.06.2014 (vol. II, f.d. 125).

Totodată, avocatul indică că, o altă probă lovită de nulitate este raportul nr. 17s-2014 din 18.03.2014, deoarece a fost obținută cu încălcări esențiale de către organul de urmărire penală și anume a fost semnat de către experți și în latura psihologică în lipsa competențelor acestora, iar procurorul contrar art. 143 alin. (3) Cod de procedură penală, emite ordonanța prin care dispune efectuarea expertizei

complexe psihiatrico-psihologice, fără a specifica ce îndoieli au apărut la starea de responsabilitate a lui Igor Baban.

Avocatul indică că, instanța de apel e emis o decizie contradictorie bazată pe presupuneri contrară prevederilor art. 8 Cod de procedură penală.

În rest, apărătorul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel exact aceleași care au fost indicate și de către avocatul Vitalie Ciofu.

5.6. Împotriva deciziei instanței de apel declară recursuri ordinare avocatul Gheorghe Cobzac în numele inculpaților Alexei Pleșcan, Simion Parfene, Veaceslav Leangher, Valerii Dovganiuc în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 1) și 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței prin care inculpații au fost achitați de comiterea infracțiunii imputate.

În motivarea recursurilor declarate avocatul susține că învinuirea adusă inculpaților este neclară, mai mult, în învinuire nu se menționează că partea vătămată Igor Baban a atacat colaboratorii penitenciarului și lipsește delimitarea acțiunilor acestora și anume care acțiuni au fost legale și care au depășit necesitatea aplicării forței.

Totodată, apărătorul menționează că, la 10.08.2015 procurorul a prezentat o ordonanță care presupunea modificarea învinuirii în sensul agravării bazată pe prevederile art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală, însă învinuirea nu a fost agravată dar de facto a fost completată în ordinea art. 283 Cod de procedură penală, care prevede schimbarea sau completarea învinuirii la faza urmăririi penale.

Mai mult, recurentul indică că, instanța de apel eronat a calificat acțiunile inculpaților ca o infracțiune excepțional de gravă, condamându-i pe deplin în volumul învinuirii aduse, aplicându-le pedeapsa reală cu închisoare, fără a administra direct probe - audierea martorilor Lidia Muntean, Ion Belenciuc, Viorica Bucșa, dar a căror declarații le-a pus la baza deciziei de condamnare, fiind lipsiți de posibilitatea de apărare întru asigurarea procedurii contradictorii.

În rest, apărătorul Gheorghe Cobzac aduce aceleași argumente indicate și de către avocații Vitalie Ciofu, Sorin Tighinean și Adrian Cebotari.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, ținând cont de opiniile expuse în referințe Colegiul penal lărgit constată că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În prezenta cauză, Colegiul penal lărgit constată că și-a găsit confirmarea temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, indicat de către părți și anume: *cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, în legătură cu ce urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Recurenții susțin unanim că, motivarea hotărârii instanței de apel este una formală în care doar descrie fapta, probele administrate în respectiva cauză penală fără a face o analiză și a da un răspuns la toate argumentele invocate în apel. Mai mult, poziția instanței de apel este una contradictorie, deoarece în baza aceluiași probe pe Denis Sorocan îl achită, iar pe ceilalți inculpați îi condamnă.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel contrar prevederilor legale și-a întemeiat soluția pe aprecieri subiective, or, Curtea de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept.

De asemenea, Curtea Europeană menționează că, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională.

Instanța europeană a subliniat că *„motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului.”*

Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel superficial s-a expus asupra declarațiilor martorilor acuzării care sunt contradictorii cu declarațiile martorilor apărării, mai mult, instanța de apel la baza hotărârii de condamnare a inculpaților a luat în calcul probele apărării care coroborează cu declarațiile inculpaților și fără a se expune clar și motiva poziția, aceasta doar declarativ susține că inculpații se fac vinovați de cele imputate, or, dacă instanța de apel admite apelul cu rejudecarea cauzei, decizia trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea, să indice din ce motive ele urmează a fi neapreciate ori respinse ca probe.

În această situație instanța este obligată să analizeze toate probele administrate, în mod conjugat și nu independent una de alta. În consecință, instanța de apel nu a procedat în mod corect la analiza și aprecierea probelor, iar concluzia la care a ajuns este eronată și nu este în concordanță cu situația de fapt.

Analizând declarațiile date de martori care sunt total contradictorii, instanța de apel a constatat că, inculpatul Denis Sorocan nu se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate, indicând că declarațiile martorului Ion Țurcan sunt contradictorii, iar în cazul celorlalți inculpați, ia în calcul ca veridice aceste declarații.

Totodată, instanța de apel nu a oferit un răspuns clar argumentelor apărării care susțin că, declarațiile martorului Ion Țurcan sunt bazate pe cele relatate de către deținutul Serghei Dumitraș, ultimul însă nefiind identificat și audiat în calitate de martor la proces.

La fel, Colegiul penal lărgit ține să remarce că, instanța de apel a apreciat nerecunoașterea vinovăției de către inculpați ca o metodă de eschivare de la răspunderea penală și enumeră probele care au fost administrate în respectiva cauză penală și care demonstrează vinovăția acestora ca ulterior să indice că *„...instanța de fond eronată a luat în calcul procesul-verbal privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc în privința lui Ig. Baban din 07.06.2013, actul de examinare medicală a lui Ig. Baban de către personalul medical al instituției penitenciare, extrasele din registrele ținute la Penitenciarul nr. 2 Lipcani, precum și declarațiile martorului apărării N. Căpățină, însă aceste raționamente sunt bazate pe aprecieri subiective acordându-se prioritate poziției apărării și descalificându-se neîntemeiat alegațiile părți vătămate Ig. Baban, care, fiind în custodia celor care l-au maltratat, evident că avea mai puține posibilități să asigure existența și păstrarea probelor directe, care să-i confirme declarațiile sale”*, astfel instanța de apel la baza pronunțării hotărârii enumeră ca probe ce dovedesc vinovăția inculpaților (pct. 4.1. din prezenta decizie) care se combat între ele fără a se pronunța asupra acestui fapt.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit constatând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e:

admite recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, inculpații Andrei Neaun, Valerii Dovganiuc, Veaceslav Leangher, Simion Parfenii, avocatul Vitalie Ciofu în numele lui Dumitru Panteleiciuc, avocatul Sorin Tighinean în numele lui Andrei Neaun, avocații Adrian Cebotari și Gheorghe Cobzac în numele lui Alexei Pleșcan, avocatul Petru Răileanu în numele părții vătămate Igor Baban, avocatul Gheorghe Cobzac în numele lui Simion Parfenii, Veaceslav Leangher și Dovganiuc Valerii, casează total decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2017, în cauza penală, în privința lui *Pleșcan Alexei XXXXX, Panteleiciuc Dumitru XXXXX, Leangher Veaceslav XXXXX, Dovganiuc Valerii XXXXX, Sorocan Denis XXXXX, Parfenii Simion XXXXX, Neaun Andrei XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Se dispune eliberarea lui Pleșcan Alexei Petru, Panteleiciuc Dumitru Veaceslav, Leangher Veaceslav Anatolii, Dovganiuc Valerii Anatolii, Neaun Andrei Valerii și Parfenii Simion Tudor, din penitenciar în caz dacă nu se dețin în baza unei alte hotărâri de condamnare sau măsuri de reprimare.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la **26 iunie 2018**.

Președinte:

Judecători:

Nicolae Gordilă

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu